

LATVIJAS REPUBLIKA
MADONAS NOVADA BĀRIŅTIESA

Parka iela 4, Madona, Madonas novads, LV-4801
tālrunis 64807295, e-pasts: barintiesa.novads@madona.lv
Madonā

24.02.2016. Nr.NBT/1.15/16/268

Madonas novada pašvaldības domei

PARSKATS PAR DARBU 2015.GADĀ

Madonas novada bāriņtiesas (turpmāk – bāriņtiesa) kā Madonas novada pašvaldības izveidotas aizbildnības un aizgādības iestādes darbība nodrošināta Madonas pilsētā un visos pagastos. Bāriņtiesa savā darbībā pamatojas uz Madonas novada pašvaldības domes 2009.gada 9.septembrī apstiprināto nolikumu, normatīvajiem aktiem un publisko tiesību principiem, prioritāri nodrošinot bērnu un aizgādībā esošu personu tiesību un tiesisko interešu aizsardzību. Finanšu līdzekļus bāriņtiesas darbībai piešķir pašvaldības dome.

Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 5.panta ceturto daļu bāriņtiesa ne retāk kā reizi gadā sniedz attiecīgās pašvaldības domei pārskatu par darbību. Pārskata ziņojums ir publicējams pašvaldības mājaslapā.

2015.gadā bāriņtiesa pieņēmusi 157 koleģiālus lēmumus, no tiem 3 vienpersoniski pieņemtie lēmumi par bērnu izņemšanu no vecāku ģimenes, ja konstatēti bērnu veselībai vai dzīvībai bīstami apstākļi. 2015.gada bāriņtiesas lēmumi vai bāriņtiesas faktiskā rīcība nav pārsūdzēta.

2015.gada lēmumu sadalījums

Pieņemto lēmumu skaits kopā	157
no tiem:	46
bērnu aizgādības tiesību pārtraukšana un atjaunošana, par prasības sniegšanu tiesā par aizgādības tiesību atņemšanu	
lēmumi pēc tiesas pieprasījuma (par aizgādību, bērnu dzīvesvietu un saskarsmes tiesību noteikšanu ar vecāku)	13
lēmumi adopcijas lietās	8
lēmumi aizbildnības lietās	18
lēmumi lietās par bērnu ievietošanu institūcijās, uzturēšanās izbeigšanu, atļauju bērniem uzturēties pie vecākiem vai radniekiem	11
lēmumi audžuģimeņu lietās (par statusa piešķiršanu, bērnu ievietošanu audžuģimenē)	13
par viesģimenes statusu	1
par bērnu nodošanu citas personas aprūpē Latvijā	12
par aizgādņa iecelšanu personām ar ierobežotu rīcībspēju un mantojumam	8
par bērna mantas pārvaldību	16
par sociālo pabalstu un apgādnieka zaudējuma pensijas izmaksas pārtraukšanu un atjaunošana	4
par bērna uzvārda maiņu	2
par bērna nosūtīšana speciālistu konsultāciju saņemšanai (ārstēšanai)	2
par vecāku domstarpību izšķiršanu bērnu aizgādības jautājumos	3

Pārskata gada laikā aizgādības tiesības pārtrauktas 16 vecākiem (8 mātēm, 8 tēviem). Kad bērnu attīstībai nelabvēlīgie apstākļi novērsti, 5 vecākiem (2 mātēm un 3 tēviem) pārtrauktās bērnu aizgādības tiesības atjaunotas. Bērnu skaits, kuru vecākiem pārtrauktas aizgādības tiesības – 23, atjaunotas – 5. Ar tiesas spriedumu uz bāriņtiesas pieteikuma pamata atņemtas 16 bērnu aizgādības tiesības 12 vecākiem (3 mātēm, 9 tēviem).

Uz 2016.gada 1.janvāri ārpusģimenes aprūpē atrodas 100 novada bērni (2015.gada 1.janvārī arī 100, 2014.gada 1.janvārī -114), no tiem: audžuģimenēs - 13, aizbildņu ģimenēs – 65, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās – 22 (tajā skaitā 2 bērni ar īpašām vajadzībām aprūpes iestādēs Rīgā). Pagājušajā gadā ārpusģimenes aprūpe no jauna nodrošināta 14 bērniem, no tiem 5 nodibināta aizbildnība, 2 ievietoti audžuģimenēs, 7 bērniem nodrošināta aprūpe bērnu aprūpes iestādē - Madonas novada bērnu un jauniešu ārpusģimenes aprūpes un atbalsta centrā „Ozoli” (turpmāk – centrs “Ozoli”).

Centrā “Ozoli” gada beigās uzturas 20 ar bāriņtiesas lēmumu ievietoti nepilngadīgie. Ar bāriņtiesas lēmumu 12 nepilngadīgajiem atļauts uzturēties pie vecākiem vai vecvecākiem.

Novadā ir 19 audžuģimenes, kurās audzina 45 bērnus no vairākiem Latvijas novadiem, savukārt 5 mūsu novada bērni ievietoti audžuģimenēs citā novadā.

Aizbildņa pienākumus pārskata gada nogalē veic 54 aizbildņi, no tiem 27 ir bērnu vecmamma, 12 – citi radnieki, 15 - bērniem emocionāli tuvas personas, kas nav radnieki.

Juridiski brīvo bērnu interesēs ir adopcija, kā rezultātā bērniem tiek dota iespēja augt stabilā ģimenē. 2015.gadā bāriņtiesa 4 ģimenes atzinusi par adoptētājiem un atbalstīta 4 bērnu adopcija Latvijā.

Par 15 vecāku aprūpē esošiem bērniem, kuru vecāki izbrauc strādāt uz ārvalstīm, bāriņtiesa pieņēmusi lēmumu atzīt, ka bērna nodošana citas personas aprūpē Latvijā atbilst bērna interesēm un persona spēs bērnu pienācīgi aprūpēt, kā to paredz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 45.¹ panta pirmā daļa.

Bāriņtiesa ieceļ aizgādņus pilngadīgām personām ar ierobežotu rīcībspēju, kurām tiesa nodibinājusi aizgādību, kā arī promesošas personas mantai un mantojumam, ja ar notāra taisītu notariālo aktu nodibināta aizgādība. Bāriņtiesas uzraudzībā ir 33 aizgādības lietas personām ar ierobežotu rīcībspēju un 3 aizgādības lietas mantojumiem.

Uz pārrunām bāriņtiesā Madonā, lai pieprasītu paskaidrojumus, dotu norādījumus, uzdotu pienākumus bērnu aizgādības jautājumos un nodrošinātu bērnu personisko vai mantisko tiesību aizsardzību uzaicinātas 85 ģimenes, ceturtā daļa no tām uz pārrunām aicinātas atkārtoti.

Bāriņtiesa pieprasa Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai un izsniedz bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem un pilngadīgajiem bāreņiem līdz 24 gadu vecumam, kuri nepārtraukti klātienē sekmīgi turpina mācības, apliecības sociālo garantiju nodrošināšanai. 2015.gadā pirmreizēji un atkārtoti izsniegtas 69 apliecības.

Par 90 bāriņtiesas redzeslokā esošām ģimenēm, kurās netiek pietiekami nodrošināta 158 bērnu attīstība un audzināšana vai netiek ievērotas bērnu intereses un tiesības, bāriņtiesa aizvadītajā gadā informējusi sociālos dienestus, arī citās administratīvajās teritorijās, un citas atbildīgās institūcijas.

Par 6 gadījumiem, kad konstatēta vecāku vai citu personu vardarbība pret bērnu vai ir pamatotas aizdomas par vardarbību, bāriņtiesa ziņojusi Valsts policijai un ierosināti kriminālprocesi vai iesniegti pieteikumi tiesai par pagaidu aizsardzību pret vardarbību. Krīzes situācijās ģimenē un sakarā ar piedzīvotu jebkāda veida vardarbību sadarbībā ar sociālo dienestu bērniem nodrošināta sociālā rehabilitācija Nodibinājumā “Latgales reģionālais atbalsta centrs „Rasas Pērles”.

Viesprogrammas „Jaunie Horizonti Bērniem” ietvaros atbalstīta divu nepilngadīgo viesošanās viesģimenē ASV ar mērķi iepazīt ģimenisku vidi, apgūt angļu valodu, iepazīt ASV dabu un kultūru.

Dokumentu aprīte

Saņemtie iesniegumi	196
Saņemtie dokumenti	733
Nosūtītie dokumenti juridiskām un fiziskām personām	1622

Bāriņtiesas locekļi visos pagastos izdara apliecinājumus un pilda citus Bāriņtiesu likuma 61.pantā minētos uzdevumus. Vislielākais apliecinājumu skaits izdarīts Bērzaunes, Ļaudonas un Praulienas pagastos. 2015.gadā pagastos kopā izdarīti 1506 apliecinājumi, iekasēta valsts nodeva pašvaldības budžetā par apliecinājumu izdarīšanu – 11960 eiro.

Bāriņtiesa ir paudusi savu viedokli par Latvijas Zvērinātu notāru padomes iecerēto īpašumu darījumu procesa reformu, kuras rezultātā nekustamo īpašumu atsavināšanas darījumiem iecerēts noteikt obligātu notariāla akta formu. Bāriņtiesa uzskata, ka var nodrošināt tādu pašu nekustamā īpašuma darījuma gaitu kā notāri, tikai finansiāli izdevīgāku, operatīvāku, iedzīvotājiem saprotamāku darījumu un citu apliecinājumu veikšanu.

Citi bāriņtiesas kompetences ietvaros veiktie pienākumi

Iesniegtas bāriņtiesas prasības tiesā bērnu vai personu ar ierobežotu rīcībspēju interesēs	15
Dalība tiesas procesos, kur prasītājs nav bāriņtiesa	48
Ierosināti kriminālprocesī nepilngadīgo interešu un tiesību aizstāvībai	8
Sagatavotas prasības privātpersonām tiesai laulību šķiršanai, par saskarsmes tiesībām, uzturlīdzekļu piedziņu, materiālo kaitējumu atlīdzību, rīcībspējas ierobežošanu un tml.	198
Veiktas dzīves apstākļu pārbaudes	678
Dalība administratīvās komisijas sēdēs	70
Audzinoša, izglītojoša rakstura pasākumi (skolās un tml.) par bērnu un vecāku tiesībām un pienākumiem, sabiedrības informēšanu par bāriņtiesas darbu	53

2015.gadā pieņemti grozījumi Latvijas Republikas Civillikumā, Bāriņtiesu likumā, Civilprocesa likumā un Ministru kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumos Nr.1037 „Bāriņtiesas darbības noteikumi”, kas būtiski ietekmē bāriņtiesas darba organizāciju un bāriņtiesas amatpersonu atbildību par lēmumiem un veiktajām darbībām.

Bāriņtiesa strādā dokumentu vadības sistēmā Namejs, Nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēmā (NPAIS), izmanto Iekšlietu ministrijas Informācijas centra Sodū reģistra un Iedzīvotāju reģistra datu bāzes datus.

Bāriņtiesa sniedz bezmaksas juridisku palīdzību jautājumos, kas saistīti ar aizgādības tiesību īstenošanu, bērnu personisko un mantisko interešu aizstāvību, aizgādību personām un mantojumam, tiesvedību civillietās, mantošanu, darījumiem ar nekustamo īpašumu. Bāriņtiesa iesaistās gadījumu risināšanā, kad nepilngadīgajiem ir neattaisnoti mācību stundu kavējumi, uzvedības un likumu pārkāpumi, kad nepilngadīgie iesaistīti konfliktos, lieto atkarības izraisošas vielas, nepakļaujas audzināšanai. Gadījumu risināšanā un lietu izskatīšanā bāriņtiesa iesaista sociālā dienesta speciālistus, psihologus, sociālos pedagogus, pedagogus, ārstniecības personas, policijas un probācijas dienesta darbiniekus.

Bāriņtiesa izmanto savas tiesības veikt pārrunas ar bērnu bez citu personu klātbūtnes, respektē bērna tiesības izteikt viedokli un tikt uzklausītam, izvērtē bērna viedokļa atbilstību viņa patiesajām interesēm konkrētajā lietā.

Bāriņtiesas darbinieki amata pienākumus veic arī ārpus darba laika, lai nepieciešamības gadījumā lemtu par bērna šķiršanu no ģimenes, ja bērna palikšana ģimenē var radīt draudus bērna dzīvībai vai veselībai, un gādātu par drošas vides nodrošināšanu bērnam.

2015.gadā visi bāriņtiesas locekļi izgāja trīs dienu apmācību kursu “Ģimenē krīze – risini to”, kursos un semināros paaugstināta bāriņtiesas darbinieku kompetence par tēmām: Bāriņtiesas loma deinstitucionalizācijas procesā; bāriņtiesas darba organizācijas aktuālie jautājumi; bāriņtiesas loma kriminālprocesā, pārstāvot personas intereses; jaunākie grozījumi Bāriņtiesu likumā, Civillikumā, Civilprocesa likumā; vardarbība pret bērnu – bāriņtiesas kompetence tās atpazīšanā un novēršanā; bāriņtiesas darba pašvērtējums; riska faktoru novērtēšana ģimenēs, kurās ir bērna attīstībai nelabvēlīgi apstākļi; bērna nodošana citas personas aprūpē; informācijas izpaušana atbilstoši fizisko personu datu aizsardzības principiem; konfliktu risināšana

audžuģimenē; bērna viedokļa noskaidrošana un izvērtēšana; sociālās garantijas ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem pēc pilngadības sasniegšanas; apliecinājumu veikšana; nostiprinājuma lūgumu formu aizpildīšanas kārtība. Trīs darbinieki piedalījās supervīzijās, ko 6 reizes gadā nodrošināja VBTAI sadarbībā ar Labklājības ministriju projekta finansējuma ietvaros, bāriņtiesa piedalījās Tiesībsarga konferencē “Bērnu tiesības uz pilnvērtīgu attīstību”.

Bāriņtiesa darbojas Latvijas bāriņtiesu darbinieku asociācijā. 2015.gada 21.augustā bāriņtiesa piedalījās sesijā-seminārā par preventīvo pasākumu lomu vardarbības pret bērnu mazināšanā Balvos, savukārt 13.novembrī - asociācijas konferencē Krimuldā “Bāriņtiesu, sabiedrības un institūciju līdzatbildība savstarpējā sadarbībā bērnu tiesību aizsardzībā”.

2015.gada 12.augustā bāriņtiesas kolektīvs kopā ar novada audžuģimenēm piedalījās konferencē Smiltēnē “Audžuģimenes loma un iespējas audzūbērnū dzīves kvalitātes uzlabošanā”.

Pirms Mātes dienas 2.maijā bāriņtiesa rīkoja koncertu Madonas kultūras namā ģimenēm, kuras audzina bez vecāku gādības palikušus bērnus, savukārt 3.decembrī Adventes noskaņās tika organizēta audžuģimeņu atbalsta pēcpusdiena Liezēres pagasta kultūras namā.

Bāriņtiesa atbalsta virzību uz deinstitucionalizāciju un visu bērnu aprūpi ģimeniskā vidē, aprūpes centrā augošo bērnu ātrāku nonākšanu ģimenē, tomēr jāatzīst, ka konkrētos gadījumos, izvērtējot bērniem piemērotāko aprūpi un reālās iespējas, nākas novērtēt pozitīvo centrā “Ozoli”. Pie tam centrs “Ozoli” ir labās prakses piemērs Latvijā ģimeniskās vides veicināšanā bērnam ārpusģimenes institucionālajā aprūpē.

Audzūģimene neapšaubāmi ir būtisks resurss kvalitatīva ārpusģimenes aprūpes pakalpojuma nodrošināšanā. Audžuģimeņu nepietiek, un grūti atrast piemērotu audžuģimeni pusaudžiem, vairākiem vienas ģimenes bērniem, bērniem ar veselības un uzvedības problēmām.

Analizējot bāriņtiesas darbu aizvadītajā gadā, atzīstams pozitīvais – institūcijām un speciālistiem operatīvi sadarbojoties pēc informācijas saņemšanas par konkrētu gadījumu vai problēmu, nekavējoties veicot risku identificēšanu, novēšanu un resursu piesaisti, nodrošinot ģimenei nepieciešamā atbalsta un palīdzības sniegšanu, ir novērsti un daļā gadījumu var novērst bērna attīstībai nelabvēlīgus apstākļus, viņam paliekot ģimenē. Ir ģimenes ar bērniem, kurās panākta ģimenes situācijas pozitīva izmaiņšana, kā rezultātā nav jāpieņem lēmums par bērnu šķiršanu no ģimenes.

Bāriņtiesas ieskatā novadā trūkst šādu atbalsta pakalpojumu – ģimenes asistenta pakalpojums un mediācijas pakalpojums. Sociālā dienesta kompetentā psihologa, kurš nodrošina psiholoģisko izpēti un sniedz atzinumus bāriņtiesas lietās, noslodze norāda uz nepieciešamību pakalpojumu paplašināt.

Bāriņtiesas kolektīvs, atbildīgi izturoties pret veicamajiem pienākumiem, ir motivēts aizsargāt bērnus un aizgādībā esošas personas un viņu patiesajās interesēs pieņemt lēmumus, risināt problēmas un sniegt atbalstu.

Ar cieņu,
bāriņtiesas priekšsēdētāja

I.Stasjule

Stasjule 29409996